

Máig kitart a szövetkezet mellett

A Nemzetközi Szövetkezeti Nap alkalmából az Általános Fogyasztási Szövetkezetek Elnöksége a COOP csoport versenyképességének fejlesztése érdekében végzett kimagaslóan eredményes munkájáért Bódi Jánosné részére „Gróf Károlyi Sándor” Nagydíjat adományozott. E hír kapcsán kerestük meg a kitüntetettet, a Szarvas és Vidéke Áfész elnökét. Ezt a társadalmi tisztségét ugyanis munkatársai kérésére megtartotta azután is, hogy 2006-ban lemondott a Coop Rt. vezérigazgatóságáról. Egy kicsit bonyolultnak tűnik, hogyan lehet nyugdíjas is meg elnök is. De nem bonyolultabb, mint a fogyasztási szövetkezetek legújabb kori története. A különös státuszt éppen ez magyarázza.

– A két éve alapított kitüntetést nem sokan kapták még meg Magyarországon. Számított rá?

– Jólesett. Úgy érzem, mind országos, mind régiós szinten törekedtem arra, hogy megmaradjon a szövetkezeti kereskedelem.

– Apropó kereskedelem. Utána néztem, a tanult szakmája nem is kereskedő. Hogyan került az Áfészhez?

– Valóban nem kereskedőnek tanultam annak idején, de érettségi után a Szarvas és Vidéke Áfésznel helyezkedtem el könyvelőként. Ez volt az első és egyben az egyetlen munkahelyem. Emlékszem, a kardosi szomszédunk dolgozott itt, tőle tudtam meg, hogy könyvelőt keresnek. Ketten jelentkeztünk az állásra, azt vették fel, aki gyorsabban oldott meg helyesen százalékszámítási feladatokat. Még most is örzöm ezt a papírt a feladatokkal, melyeket én oldottam meg hamarabb. Megszerettem a számvitelt, munka mellett elvégeztem a Pénzügyi és Számviteli Főiskolát.

– Tudatosan tervezte a karriert, ami az elnöki székig vezetett?

– Szívesen foglalkoztam a pénzügyi, számviteli munkával, de, hogy az áfész elnöke lettem, azt tulajdonképpen a sors hozta így. Éppen váltani akartam, a hűsüzemben hirdettek főkönyvelői állást, mikor a vezetőség tudatta velem, hogy a jövőben terveik vannak velem. Hamarosan főkönyvelő lettem az áfésznel, majd két évre rá főkönyvelő-elnökhelyettes. Lehetőség adódott, hogy még jobban megismerjem a tagságot, és a tagok is jobban megismertek engem. Így 90-ben, az új tisztségviselő választásakor egyedüli elnökjelöltként indultam.

Igen. Érdekes a sors. Tulajdonképpen Szolnokra készültünk költözni mikor a férjem végzett az egyetemen, mert ott kínálkozott számára munkalehetőség. Máig hálaság vagyunk Nagy Józsefnek a Szarvasi Állami Tangazdaság akkori igazgatójának, aki segített abban, hogy János Szarvason dolgozhasson.

– Örül, hogy akkor itt maradtak?

– Örülök, igen. Nagy segítség volt a munkában, hogy a szüleink itt laktak Szarvason, mindig, mindenben számíthattam rájuk.

– Akik ismerik, megerősíthetik, igazi az elkötelezettsége a szövetkezeti mozgalom mellett. Honnan ered ez az elkötelezettség?

– A vezető munkatársaimtól mindig ezt láttam. Mindig olyan emberek között dolgoztam – például Nagyné Manyi néni, Szabovik Misi bácsi mellett – akiknél a szövetkezetiesség megkérdőjelezhetetlen alapvetél volt.

– Mit jelentett a szövetkezetiesség akkor, a pályája elején?

– Akkor a szövetkezet működésében sokkal nagyobb szerepet vállaltak a tagok. Sok településen csak szövetkezeti bolt volt. Ezeket a tagok hozták létre. Előbb nem is pénzt, hanem búzát, más terményt adtak össze, amit aztán értékesítettek és annak árából szerezték be a bolt első készletét. Nagy szerepet vállalt az áfész akkoriban a mezőgazdasági termeltetésben, felvásárlásban, a termékek értékesítésében. A tagoknak szükségük volt ezekre a szövetkezetekre, ezért aztán működtek is. Az áfésznek különböző szakmai bizottságai

voltak, melyekben az emberek megfogalmazhatták, elmondhatták a véleményüket. Véleményt mondtak, értékelték, a vásárlásukkal pedig segítették a szövetkezet működését.

– A rendszerváltás előtt, az akkor létező, erős állami irányítás mellett a szövetkezetek modern gazdálkodási formának voltak tekinthetők.

– A szövetkezetek demokratikusan működtek az adott körülmények között. Bár az állami döntések a szövetkezetekre is vonatkoztak, de az elnököt és az igazgatóságot a tagság választotta, a „felső” nyomás alól könnyebben ki tudtak térni.

– A szavaiból úgy érzem, hogy ezen túl a szövetkezetiesség még valami olyasmit is jelentett, amit divatosan emberközponitásnak is neveznek. Tehát, hogy a haszon, a nyereség mindenhatóságánál fontosabbak voltak maguk az emberek.

– Sokat jelentett, hogy a vezetők gyakran találkoztak a tagokkal, megismerkedhettek egymással. Nagyon nagy segítsé-

get jelentettek az egymás után szerveződő szakcsoportok. Például a méhész, a nyúlász szakcsoport, mindig az, amire éppen szükség volt ahhoz, hogy a tudásukkal, szakértelmükkel jövedelemhez jussanak az emberek.

– És egyszerre csak – a rendszerváltás után hamarosan – a szövetkezet egy „elavult” gazdálkodási forma lett. Már az 1992-es szövetkezeti törvény megnevezte a szövetkezetek dolgát.

– Olyan rendelkezéseket kellett végrehajtanunk, melyek a tagságot és a vezetést eltávolították egymástól. Megkezdődött az élelmiszer-feldolgozó ipar privatizálása, csődök jelentkeztek. A szövetkezet már nem tudta a korábbi lehetőségeket – például a szakcsoportok termékeinek biztonságos értékesítését – megadni a tagság számára. Aztán megkezdődött az élelmiszerkereskedelem privatizációja, megjelentek a magánvállalkozók boltjai és tudni lehetett, a külföldi kereskedelmi üzletláncok sem maradnak az országhatáron kívül.

– Annak ellenére, hogy szinte semmi nem kedvezett a szövetkezeteknek, az áfész viszonylag sokáig kitartott.

– Tényleg sokáig kitartott és kitartunk máig tulajdonképpen. A végsőig próbáljuk a szövetkezeti kötődést megtartani, de közben meg kell felelnünk a kor diktálta követelményeknek. A multik és az országos hazai üzletláncok megjelenésekor – 1995 táján – tudatosodott bennünk, hogy az áfészeknek is új üzletpolitikát kell kialakítaniuk, folytatniuk. Ebben fontos szerepet kapott a központi beszerzés és az önálló arculat kialakítása.

– Milyen szerepet vállalt ebben a reformban?

– Létrehoztuk a Tisza Coop-ot, melynek a Szarvas és Vidéke Áfész is tulajdonosa. Így sokkal kedvezőbb pozíciókat tudtunk elérni a beszállítóknál, volt beleszólásunk a beszerzésekbe, árképzésbe, akciók kialakításába.

– Mi maradt mára a szövetkezetiességből?

– Olyan információhoz jutottunk '98-ban, hogy egy új szövetkezeti törvény ismét alapjaiban módosítja a meglévő körülményeket, lehetővé teszi a szövetkezeti működést. Ekkor úgy gondoltuk, nem hagyhatjuk, hogy a vagyonszétforgácsolódjon. Annak egyben kell maradnia, hogy működhesse. A privatizáció kockázatát jelentett volna. A coop-lánc addigra már stabilitást adott a kereskedelemnek. Ezért döntöttünk úgy '99-ben, hogy megmarad a szövetkezet, de a vagyont részvénytársaságba visszük. Ez csak szerkezeti változás, a társaság fő részvényese az áfész.

– Így már tiszta a kép, miképpen nyugdíjasa a Coop Rt.-nek és társadalmi elnöke a Szarvas és Vidéke Áfésznek. Mindez azt is jelenti gondolom, hogy az utóbbi időben a munka és a magánélet közötti arányok megváltoztak.

– Több időm marad a munka mellett, és ezt mind a családomra fordítom. Míg aktív